

ESTA kõrged tunnustused tulid ka Saaremaale
● Loe lk 3

IX HuNt võttis sihikule umbsõlmed ja sölmimata otsad
● Loe lk 4

Veebruarikuu hariduslugu on Põide kooli hea nädala algus
● Loe lk 5

Aarne Mägi: teatris töötav inimene peab armastama teatrit endas, mitte ennast teatris

Märts on teatrikuu ja teatrikuul on paslik teha intervjuu Kuressaare teatri loomingulise juhi Aarne Mägiga, kes pälvis hiljuti Hendrik Krummi nimelise kultuuripreemia.

Mida tähendab see preemia sulle ja Saare maakonnale?
Preemia väljakuulutamise hetkel olin Eestist eemal, mistõttu jõudis tunnustuse saamine päralt alles hiljem. Mõistsin kohe, et ühelt poolt on see tunnustus seni tehtu eest, teisalt aga kohustus ja vastutus tulevikku silmas pidades.

Hendrik Krummi preemia tähendus Saare maakonnas on laiem kui lihtsalt ühe inimese või teose tunnustamine. See aitab tõsta esile kultuurivaldkonna tähtsust, julgustades inimesi osalema kultuurielus ja panustama selle mitmekesistamisse. Kultuuritarbimine, olgu see teatris, kinos, kontserdil või näitustel käimine, on märk elava ja hinnatud kultuuriruumi olemasolust.

Saaremaal on teatril suur roll, kusjuures Kuressaare teatri kõrval tegutseb mitmeid harrastusteatreid, see näitabki kohalike inimeste huvi teatri ja teatritegemise vastu.

Üldse on eestlaste armastus teatri vastu märkimisväärne, statistika järgi oli enne koroonapandeemiat pileteid etendustele ostetud peaaegu sama palju, kui Eestis inimesi elab.

Üks minu viimaseid häid teatrielamusi oli Endla teatri „Tõde ja õigus V“, see oli julge lähenemine, tasub vaatama minna.

Kuskil ikka aeg-ajalt veeretatakse mõtet, kas teatrit Eestis on palju või vähe. Arvan, et teatris on oluline mitmekesisus ning kui sellele mitmekesisusele ka publikut jagub ja kui pärast etendust näitlejail on kellelegi kummardada, paistab kõik korras olevat. Teatris töötav inimene peab armastama teatrit endas, mitte ennast teatris.

Kuidas sa leidsid tee teatrikunsti juurde ja mis sind selles valdkonnas kõige enam köitis?
Ei mina tea, kuidas see täpselt juhtus. Ema viis mind kõigest kaheaastaselt Kingissepa linna majavalitsuse laulu- ja tantsuringi. Aga rohkem kui proovid ise meeldis mulle ringi karata ja suhelda seal käivate lastega. Alklassides arvas Margot Koel, et luuletused jäävad mulle kergelt

„Saaremaal on teatril suur roll, Kuressaare teatri kõrval tegutseb veel mitmeid harrastusteatreid, see näitabki kohalike inimeste huvi teatri ja teatritegemise vastu,“ ütleb Kuressaare teatri loominguline juht, Hendrik Krummi preemia laureaat Aarne Mägi. FOTO: Valmar Voolaid

Kultuuririkkuse aasta

meelde, edasi keskkoolis telesin kooliteatriga, kummardus siinkohal Rein Tootmaale ja minu kooliaegsetele kaasteeliste.

Arusaamist kirjandusest ja teatrist, selle ümber toimuvast ja toimivast, mõjutasid märkimisväärselt ka minu keskkooliaegsed kirjandusõpetajad Sirje Kreisman ja juba mainitud Rein Tootmaa, kes on õpetanud mind lugema ja mõistma sõnade taga peituvat.

Mida pead teatrikunsti tõeliseks proovilepanekuks ja naudinguks?

Ikka protsessi õnnestumist. Olgu ma näitleja või lavastaja, suurim rõõm tuleb siis, kui etteaste puudutab publikut, kui saal täitub aplausiga. Näitleja kummardus publikule on tänuilikkuse avaldus, mis kannab endas erilist tähendust ja tunnet.

Igas töös on muidugi omad raskused, etendust ette valmistades eriti prooviperioodil, mis ongi keeruline ja kohati isegi mingil hetkel vahel vastumeelne. Kuid kui lugu on valmis, on tunne valdavalt hea, algab tegelase arenemise võlu. Üheks meeldejäävaimaks näitlejatööks on minule olnud roll lavastuses „Dr. Vinkelmanni mõrva asi“ kunagi VAT teatris, kuramuse keeruline, aga siis oli mul küll tunne, et siit saab juba julgemat edasi minna.

Lapsed on aga teatrikunsti sii-

raimad tagasiside andjad. Üks tore etendusjärgne lugu oli aastaid või ehk juba aastakümneid tagasi vist Tali kultuurimajas, kus tüdruk istus isa süles terve etenduse ja etenduse lõppedes, plaksutades, ütles nukralt: „Soh! Pidu saigi nüüd läbi!“ Parim tagasiside.

Mõnikord juhtub lugusid ka linnatänavatel, kus inimesed julgevad tulla lihtsalt tänama, rääkima, arvamust avaldama või ka kriitikat tegema. Ikka tulge, küsige, kui oskan, siis räägin.

Üks seik jälle kümneid tagasi Palamuse kultuurimajast, kui etenduse eel oli võimalik salaja jälgida eesriide vahelt laste kogunemist saali. Ja siis üks väga konkreetse hääletooniaga õpetaja küsis lastelt, mida teatris ei tohi teha. Üks poiss, tõeline uue põlvkonna Toots, hüüdis: „Suitsu!“ Ega meiegi eesriide taga vaikselt jääda suutnud.

Oled kirjutanud ka lasteraamatuid. Kuidas selleni jõudsid?

Kirjutamine on lihtsalt üks eneseväljendusvorm. Ma enam ei kipu lavale. Ma olen oma edevuse laval ammu välja elanud. Koolipõlv hakkasin kirjutama jutukesi, luuletusi, mis ei olnud eriti teab mis lood. Aga sealt see on jäänud, et istun arvuti taha ja tekst vaikselt tuleb. Olen kirjutanud mõned näidendid. Ühe lasteraamatuga „Maru lugu“

olen ise hakkama saanud ja teise – „Ruudi“ – kirjutasin koos Aare Toikkaga samanimelise filmi stsenaariumi põhjal.

Lastelugude puhul on väga oluline n-ö ebastandardne mõtlemine, fantaasiamaailma olemasolu. Ah, see on igal pool oluline ja mulle meeldivad olukorrad, kus suudetakse mängumaailma luua mitte vaid poest ostetud esemete najal. Ajas on seda jäänud vähemaks, minu lapsepõlve mängumaa ulatus vähemalt viie kilomeetri raadiusesse – hommikul läksid välja ja õhtul ei tahtnud tuppa tulla.

Oled teinud tööd ka kooliõpilastega. Kas kooliõpilaste kaasamine on mõjutanud nende arengut ja kogemust?

Loodan, et kooliõpilaste kaasamine teatrimaailma on mõjutanud neid valikute tegemisel. Tunnustan südamest õpetajaid, kes lapsi teatri juurde suunavad, süvendades huvi kultuuri vastu laiemalt. Ja kui vähemalt osa lastest hakkab teatrit armastama, on see märk, et oleme suutnud midagi olulist korda saata.

Üks sedalaadi hea lugu on seotud etendusega „Shakespeare'i kogutud teosed“, kus üks õpilane oli õpetajale öelnud kindla sõnaga, et tema sinna teatrisse seda vaatama ei tule. Mis muutis tema meelt, ei tea, aga ta siiski tuli, vaatas. Etenduse järel aga tänas õpetajat.

Küsitles Maris Kaljuste
kultuurinõunik
Järgneb lk 3

Vallavalitsus toetab Kuressaare hambapolikliiniku ühinemist Kuressaare haiglaga

Saaremaa vallavalitsus esitas vallavolikogule otsuse eelnõu, mille kohaselt ühineb Kuressaare hambapolikliinik hiljemalt 31. detsembril 2026 Kuressaare haiglaga. Kuna mõlema sihtasutuse asutaja on Saaremaa vald, otsustab ühinemise volikogu.

Hambapolikliiniku ja haigla nõukogu kiitsid veebruari keskel ühiste kavatsuste protokoll, milles nähakse vajadust kaks sihtasutust hiljemalt 2027. aastaks ühendada. Ühinemise tulemusena jätkab tegevust Kuressaare Haigla SA, millele lähevad üle hambapolikliiniku varad. Kuressaare haiglast arendatakse terviklik terviselinnak, mille üks osa on ka tänapäevased hambaravivõimalused.

Saaremaa abivallavanem Liis Lepik ütles, et sihtasutuste ühendamine on kavandatud Kuressaare haigla juurdeehitise valmimise ajaks ning hambapolikliiniku töötajad saavad kolida uutesse ruumidesse, mis on ette valmistatud just hambaraviks. „Terviselinnakus on erinevad tervishoiuteenused kättesaadavad ühest kohast. Uue hoone ja ruumide kavandamisel peetakse silmas ligipääsetavust ja patsiendisõbralikkust ning hambapolikliiniku esindaja saab projekteerimises kaasa rääkida,“ selgitas Lepik.

Abivallavanema sõnul algavad haigla ja hambapolikliiniku läbirääkimised ühinemislepingu tingimuste üle pärast seda, kui volikogu on ühinemisotsuse teinud. „Kahe sihtasutuse ühendamiseks on aega ligi kolm aastat ning vald asutajana loodab, et 2026. aasta lõpuks jõutakse kõiki osalisi rahuldavale tulemusele,“ lisas Liis Lepik.

Volikogu otsustab Kuressaare Hambapolikliiniku SA ühinemise üle Kuressaare Haigla Saga tänasel istungil.

Saaremaa Teataja

Abielu piduliku sõlmimise hinnad muutuvad

Saaremaa vallavalitsus kehtestas 19. märtsi istungil Saaremaa vallavalitsuse kui ametiasutuse poolt abielu piduliku sõlmimise teenuse eest tasu (koos käibemaksuga) järgmiselt:

- tööajal Kuressaare raekojas (Tallinna tn 2) 30 eurot;
- väljaspool tööaega reedel ja laupäeval vallavalitsuse saalis (Kuressaare Lossi tn 1) või Kuressaare raekojas 50 eurot (seni kehtinud 30 euro asemel);
- mujal Kuressaare linna territooriumil 75 eurot (senise 50 euro asemel);
- mujal Saaremaa valla piires 150 eurot (senise 100 euro asemel);
- mujal Saare maakonna piires (nt Muhus) 250 eurot (senise 150 euro asemel).

Abielu sõlmimine tööajal Saaremaa vallavalitsuse ametiruumides Kuressaare Lossi tn 1 on endiselt tasuta.

Pühapäeval ja riigipühadel abielusid ei sõlmita.

Uus kord hakkab kehtima tänavu 1. mail.

Saaremaa Teataja

VALD ARVUDES

Elanike arv vallas on languses

Veebruaris sündis Saaremaa vallas 14 uut ilmakodanikku ja suri 31 inimest (loomulik iive oli –17). Valda tuli elama 59 ja vallast lahkus 56 inimest (rändesaldo +3). Seega elanike arv kahanes kuu aja jooksul 14 inimese võrra. Elanike arv oli 1. märtsil 32 092 ja 1. jaanuaril 32 129.

Avo Levisto
rahvastikutoimingute peaspetsialist

**JÄRGMINE SAAREMAA TEATAJA
ILMUB 11. APRILLIL!**

Panustame teekatete säilitusremonti

Saaremaa vallavalitsus kiitis oma 12. märtsi nõupidamisel heaks selle aasta teehoiu investeeringute nimekirja (vt tabelit), mis on enne kooskõlastatud kõigi piirkondade osavalla- ja kogukonnakogudega.

Piirkondadele (endised vallad) ette nähtud raha on jagatud nagu varasematelgi aastatel piirkonnas asuvate avalike teede pikkuste järgi seisuga 1. jaanuar 2024.

Kinnitatud nimekiri ei ole lõplik, sinna võib remondiobjekte lisanduda, kui hanked lähevad oodatust paremini. Ei saa välistada, et teid tuleb nimekir-

jast ka välja jätta, kui see on põhjendatud. Tegelik olukord selgub hangete läbiviimisel. Praegu puuduvad nimekirjast Kuressaare korduspindamised, kuna nimekiri on veel täpsustamisel.

Kaardimaterjal on kättesaadav: www.tinyurl.com/teetood-2024.

Tulemas on neli teede remondi riigihanget

Hangete läbiviimisel toimetame samamoodi nagu eelmistel aastatel. Plaanis on teha neli teede remondi riigihanget. Märtsiku lõpus tahame välja tulla must-

katete ehitamise ja korduspindamise hankega, mille teostus jääb maisse-augustisse. Seejärel, aprillis tuleb kaks kruusateede remondi hanget, eraldi valla ida- ja lääneosas. Kõige lõpuks jääb ülevallaline kruusateede remondi hange, mis avaldatakse siis, kui teehoiu rahajäägid on selged, eeldatavasti augustis, ja teostus jääb septembrisse-oktoobrisse. Kokkuvõttes peaks Saaremaa vallas olema aasta lõpuks lisandunud umbes 0,7 km uusi tolmuvalu katteid, kruuskatteid uuendatakse ligikaudu 23,9 km ulatuses.

Mustkatete säilitusremonti ehk korduspindamist on kavandatud teha umbes 24,6 km (ei sisalda Kuressaare tänavaid). Kruuskatete remonti ja mustkatete korduspindamist tehakse umbes samas mahus nagu eelmisel aastal. Suur tagasimineki on aga uute mustkatete rajamisel, kuna mullu rajati neid 17 km ulatuses.

Tahame vältida katete lagunemist

Tänavusest teederahast on muu hulgas kavandatud 80 000 eurot Leisi kergliiklustee kallinemis-

se katteks ja 40 000 eurot 2023. aastal valminud Kudjape kergliiklustee omaosaluseks. Kihelkonna piirkonna rahast on 6000 eurot suunatud Vilsandi saare teehoiuks ja Põide piirkonna rahast plaanitakse teha Tornimäe parkla mullatööd umbes 20 000 euro eest.

2024. aasta teede rahast on kavandatud ka Kärla aleviku kõnni-/kergliiklustee (Kärla kauplus – Kärla lasteaed) ning Kuressaare linna Kihelkonna maantee kergliiklustee (Kihelkonna ringilt Aia tn ristini) projekteerimistööd.

2024. aasta eelarves on teede

investeeringuteks ja väiksemateks remontideks ette nähtud umbes 1,6 miljonit eurot, mis on ligikaudu 120 000 eurot vähem võrreldes eelmise aastaga.

Teede raha vähenemine mõjutab eelkõige uute mustkatete ehitamist, mistõttu on prioriteet mustkatete säilitusremont (korduspindamine) ja kruuskatete uuendamine, meie eesmärk on vältida katete edasist lagunemist. Uusi mustkatteid saame rajada jälle siis, kui eelarves raha selleks jagub.

Enno Reis

teedeteenistuse juhataja

Tabelis esitatud tee nimi ja pikkus meetrites

MUSTKATETE EHITUS

Kärla piirkond

Ülejõe tn (Kärla al)	20
Kanala tee (Kärla-Kirikuküla)	130
Aia tee (Lümanda k)	112
Laimjala piirkond	
Pahavalla – Vana-Saareküla (Pahavalla k)	450

MUSTKATETE KORDUSPINDAMINE

Kihelkonna piirkond

Kõõru tee (Kõõru k)	715
Kirsi-Kopli (Kõõru k)	105

Leisi piirkond

Mätja-Viira (Mätja k)	1654
Nõmme-Nurme (Nõmme k)	1198
Kooli tee (Metsküla)	583
Metsküla tee (Metsküla)	168
Parasmetsa-Metsküla (Metsküla)	288
Laugu-Nurme (Laugu k)	460

Mustjala piirkond

Jauni-Rahtla (Jauni k)	1560
Mustjala-Rahtla (Mustjala k)	1070

Kaarma piirkond

Vankri tee (Mändjala k)	415
Kuuse tee (Laheküla)	200
Kuuse põik (Laheküla)	89
Sidema tee (Laheküla)	102

Pargi tee (Laheküla)	113
Tuletorni tn (Nasva al)	177
Männikäru tee (Keskranna k)	530
Metalli tee (Sikassaare k)	65
Kärdu-Lilbi (Kärdu/Lilbi)	800

Valjala piirkond

Jööri tee (Jööri k)	500
Tantse-Kõnnu (Rahu k)	567
Mäe tee (Turja k)	640
Rahu tee (Rahu k)	829

Kärla piirkond

Käesla tee (Käesla k)	560
Mõisa tee (Käesla k)	690
Kuuse tee (Kuuse k)	582
Saatu tee (Kuuse k)	240
Ülejõe tn (Kärla al)	651
Kaasu tee (Kärla al)	335

Lümanda piirkond

Taritu-Kotlandi (Kotlandi k)	802
Koplimetsa tee (Mõisaküla)	275
Liiva-Kuusnõmme (Lümanda-Kulli k)	405
Lasteaia tee (Lümanda k)	344
Pumbamaja tee (Lümanda k)	130

Salme piirkond

Mere tn (Salme al)	389
Tiigi tee (Salme al)	120
Kasekese tn (Salme al)	425

Torgu piirkond

Türju-Hänga (Laadla k)	185
------------------------	-----

Laimjala piirkond

Randvere-Kõiguste (Kõiguste k)	1063
Ollamäe tee (Jõe k)	240

Orissaare piirkond

Salu-Väljaküla (Väljaküla)	818
Salu-Imavere (Salu k)	794
Kalma-Paadikoja (Kalma k)	156

Pihlta piirkond

Nässuma tee (Nässuma k)	1329
Kõljala-Liiva (Kõljala k)	500
Allika tee (Kaali-Liiva k)	790

KRUUSKATETE EHITUS

Kihelkonna piirkond

Saeveski-Kopli (Üru k)	542
Kurevere-Harila (Kõruse k)	660
Kurevere-Tammese (Kurevere k)	1250
Tammese-Sepise-Tagamõisa (Tagamõisa k)	1430
Kirsi-Kopli (Kõõru k)	260

Leisi piirkond

Lõpi laudatee (Lõpi k)	430
Paaste-Tinuri (Paaste k)	1116

Mustjala piirkond

Selgase külatee (Selgase k)	390
Kugalepa-Merise (Kugalepa k)	279
Panga-Varese (Panga k)	300

Kaarma piirkond

Viita-Jaagu talutee (Hakjala k)	306
Kaarma kalmistu juurdepääsuteed (Kaarma-Kirikuküla)	140
Antsjala-Tõrise (Tõru ja Tõrise k)	990
Unimäe-Munessoo (Tõlli k)	845
Rannaotsa tee (Kudjape al)	60

Kärla piirkond

Kuuse-Käesla (Kuuse k)	942
------------------------	-----

Tiiduniidi tee (Käesla k)	430
---------------------------	-----

Lümanda piirkond

Sake-Koimla (Koimla k)	1396
------------------------	------

Salme piirkond

Anseküla-Easte (Anseküla)	220
Salme-Üüdibe (Üüdibe k)	1211
Toomalõuka tee (Toomalõuka k)	201
Suurna külatee (Suurna k)	592
Truksi tee (Läätsa k)	70

Torgu piirkond

Vaheniidi tee (Läbara k)	1072
--------------------------	------

Laimjala piirkond

Ridala küla tee (Ridala k)	867
Puhkebaasi tee (Ruhve k)	291
Aaviku küla tee (Aaviku k)	593
Kolliranna tee (Saareküla)	260

Orissaare piirkond

Raugu tee (Raugu k)	645
Kalma-Paadikoja (Kalma k)	195
Liivaküla tee (Liiva k)	441
Valgemaja tee (Aaviku k)	39
Aasa põik (Orissaare al)	75
Paaste-Tinuri (Hindu k)	479

Pihlta piirkond

Valta-Aadu tee (Suure-Rootsi k)	610
---------------------------------	-----

Põide piirkond

Koigi tee (Koigi k)	1551
---------------------	------

Valjala piirkond

Kõnnu-Lööne (Kõnnu k)	760
Tantse-Kõnnu (Rahu ja Kõnnu k)	1144
Jõelega-Haeska (Lööne k)	750

DETAILPLANEERINGUD

KURESSAARE LINNA RAVILA TN 2A DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE JA KESKKONNAMOJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALGATAMATA JÄTMINE

Saaremaa vallavolikogu 29.02.2024 otsusega nr 1-3/7 algatati Ravila tn 2a detailplaneering (DP) ja jäeti algatamata keskkonnamoju strateegiline hindamine (KSH). DP ala (u 0,4 ha) hõlmab Ravila tn 2a (34901:010:0349) ja osalt Aia tn 25 (34901:010:0142) katastriüksust. DP eesmärk on määrata ehitusõigus Kuressaare haigla juurdeehitise rajamiseks ning selleks muuta Kuressaare linna ja Kaarma valla kontaktvõndi ühisplaneeringu juhtotstarvet.

Ühisplaneeringuga määratud kaubandus- ja teenindusala juhtotstarve muudetakse asutuste ja üldkasutatavate hoonete ala juhtotstarbeks, seega on tegemist üldplaneeringut muutva DPga. DP algatamise vajadus tuleneb planeerimisseaduse § 125 lg 1 p 1, mille kohaselt tuleb DP koostada linnades ehitusloakohustusliku hoone püstitamiseks.

DP algatamise hetkeks kogutud info põhjal ei ole DP koostamise käigus vaja teha rohkem uuringuid. KSH jäeti algatamata, kuna Saa-

remaa vald on koostatud eelhinna põhjal seisukohal, et DPga kavandatava tegevuse elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamoju.

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise osalised:

- DP algataja ja kehtestaja on Saaremaa vallavolikogu (Margit Kaldre, raekoda@saaremaa-vald.ee, tel 452 5092).
- Koostamise korraldaja on Saaremaa vallavolikogu (Piret Paiste, piret.paiste@saaremaa-vald.ee, tel 452 5093).
- Koostaja on Kompro OÜ (Silja Jakobson, info@kommunaalprojekt.ee, tel 453 3237).

DP algatamise materjalidega on võimalik tutvuda tööajal Saaremaa vallavalitsuses (Tallinna tn 10, Kuressaare, ruum 308) ja digitaalselt aadressil www.saaremaa-vald.ee/detailplaneeringud#algatatud.

KARUJÄRVE KÜLA KARUJÄRVE LASKETIIRU DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE

Saaremaa vallavolikogu 29.02.2024 otsusega nr 1-3/8 algatati Karujärve lasketiiru detailplaneering (DP). DP ala (u 13 ha) hõlmab Karujär-

ve lasketiiru katastriüksust (71401:001:2871). DP eesmärk on muuta katastriüksuse sihtotstarvet riigikaitsemaaks, määrata ehitusõigus olemasoleva 100 m lasketiiru pikendamiseks kuni 300 meetrini, rajada taktikaline liikumis- ja laskmisala kuni 50 m laskedistantsiga ning selleks muuta üldplaneeringu (ÜP) juhtotstarvet.

Alal kehtiva Kihelkonna valla ÜPga määratud puhke- ja virgestusmaajuhutotstarve muudetakse riigikaitsemaajuhutotstarbeks, seega on tegemist DP muutva DPga, mille koostamisele kohaldatakse ÜP koostamisele ettenähtud menetlust. Planeerimisseaduse (PlanS) ja ÜP kohaselt ei ole antud juhul tegemist DP koostamise kohustusega alaga juhuga. Kuna aga kavandatud tegevus ei ole kehtivas ÜPs toodud puhke- ja virgestusmaajuhutotstarbega kooskõlas, on vajalik koostada DP. PlanS § 142 lg 1 alusel võib DP põhjendatud vajaduse korral sisaldada kehtestatud ÜP põhilahenduste muutmise ettepanekut.

DP koostamise käigus tuleb koostada mürakaart ja käsitleda müra levikut piirkonnas, kaasa arvatud ÜPs määratud puhke- ja virgestusmaal. Kui DP edasise

menetluse käigus selgub, et DP lahenduse väljatöötamiseks on vaja teha veel uuringuid, analüüse, ekspertiise vms, siis tuleb need teha ning planeeringusse lisada.

DP algatamise materjalidega on võimalik tutvuda tööajal Saaremaa vallavalitsuses (Tallinna tn 10, Kuressaare, ruum 308) ja digitaalselt aadressil www.saaremaa-vald.ee/detailplaneeringud#algatatud.

JAANI KÜLA PARANIIDI DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE LÕPETAMINE

Paraniidi detailplaneeringu (DP) koostamine lõpetati Saaremaa vallavolikogu 29.02.2024 otsusega nr 1-3/6. DP ala suurusega u 3,23 ha hõlmab Paraniidi katastriüksust (55001:001:0106). DP eesmärk on määrata üksikelamu ja abihoonete ehitusõigus ning hoonestusala ja lautrikoht, laiendada veevarustust, kanalisatsiooni ja elektrivarustust ning määrata juurdepääsuteed ja liikumisvõimalused. Keskkonnaamet ei ole viie aasta jooksul andnud nõusolekut vähendada ranna ehituskeeluvööndit. Huvitatud isik esitas vastavalt PlanS § 129 lg 1 p 2 vallale DP koostamise lõpetamise avalduse.

Korraldusega on võimalik tutvuda valla kodulehel aadressil www.saaremaa-vald.ee/detailplaneeringud#lopetatud.

JAANI KÜLA UUELAHE DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE JA KESKKONNAMOJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALGATAMINE

Saaremaa vallavolikogu 29.02.2024 otsusega nr 1-3/9 algatati Uuelahel detailplaneering (DP) ja keskkonnamoju strateegiline hindamine (KSH). DP ala (u 1,9 ha) hõlmab katastriüksust (71401:001:3258) ja sellega piirnevat mereala. DP eesmärk on kaaluda sadama planeerimist, sh olemasolevate muulide seadustamist ning ehitusõiguse planeerimist paadisilla ja -kuuri püstitamiseks. Kehtivas Orissaare valla rannaala osaildplaneeringus ei ole alale sadamat planeeritud, kuid planeerimisseaduse kohaselt on üldplaneeringu ülesanne määrata muu hulgas transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sh sadamate ning väikesadamate üldine asukoht ja nendest tekkivad kitsendused. Seega on sadama planeerimisel tegemist üldplaneeringut muutva detailplaneeringu-

ga, mille koostamisele kohaldatakse üldplaneeringu koostamisele ettenähtud menetlust.

DP algatamise hetkeks kogutud info põhjal ei ole vaja DP koostamise käigus teha rohkem uuringuid peale keskkonnamoju strateegilise hindamise (KSH). KSH algatati, kuna Saaremaa vald on koostatud eelhinna põhjal seisukohal, et DPga kavandatava tegevuse elluviimisega võib kaasneda / on juba ilmnunud oluline negatiivne keskkonnamoju.

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise osalised:

- DP algataja ja kehtestaja on Saaremaa vallavolikogu (Margit Kaldre, raekoda@saaremaa-vald.ee, tel 452 5002).
- Koostamise korraldaja on Saaremaa vallavalitsus (Liina Järveots, liina.jarveots@saaremaa-vald.ee, tel 514 1686).
- Koostaja on Klotoid OÜ (Indrek Himmist, klotoid@klotoid.ee, tel 453 3723).

DP algatamise materjalidega on võimalik tutvuda tööajal Saaremaa vallavalitsuses (Tallinna tn 10, Kuressaare, ruum 308) ja digitaalselt aadressil www.saaremaa-vald.ee/detailplaneeringud#algatatud.
Järgneb lk 3

Saaremaa valla tublid sotsiaalvaldkonna töötajad ja valdkonda panustajad: esimeses reas (vasakult) Marjen Maripuu, Vilve Kask, Marika Kakko, Külli Ojavee, teises reas Ervin Raudsik, Aina Prei, Kai Rannastu, Merilin Nöör, Norma Leppik ja Piret Sepp. FOTO: Anna Volmer

ESTA kõrged tunnustused tulid ka Saaremaale

Ülemaailmsel sotsiaaltööpäeval, mis on igal aastal märtsikuu kolmandal kolmapäeval, tänavu siis 19. märtsil, tunnustati Eesti sotsiaaltöö assotsiatsiooni (ESTA) eestvedamisel Pärnus 2023. aasta parimaid sotsiaalvaldkonna töötajaid ja valdkonda panustajaid.

Konkursile esitati 189 kandidaati, kelle hulgast valis hindamiskomisjon välja parimad 13 kategoorias. Kõige rohkem kandidaate esitati aasta hooldustöötaja kategooriasse. Head tööd märkasid ja tunnustamiseks esitasid kandidaate kohalikud omavalitsused, tööandjad, kolleegid, aga ka eraisikud.

Saaremaa vallast pälvivad tunnustuse järgmised sotsiaalvaldkonna tegijad.

Merilin Nöör – aasta sotsiaaltöötaja

Aasta sotsiaaltöötaja 2023 laureaadiks valiti Saaremaa vallavalitsuse sotsiaaltööspsialist

Merilin Nöör, kes on oma töös põhjalik ja konkreetne, tunneb hästi maakonna sotsiaalvaldkonna probleeme ja oskab neis kaasa rääkida. Merilini moto on: „Me ei saa maailma muuta, kuid saame teha seda veidi paremaks.“

Aasta sotsiaaltöötaja nominendid olid meie vallast veel eestkostetsialistid **Ervin Raudsik** ja **Helbe Saksakulm** ning sotsiaaltöö peaspetsialist **Aina Prei** ja **Marjen Maripuu**, kes töötab sotsiaaltöö assistendina Kuressaare Voolu tänava tugikodus.

Marika Kakko – aasta hooldustöötaja

Aasta hooldustöötaja 2023 laureaadiks valiti Marika Kakko, kes töötab Kuressaare Hoolekandes koduhooldajana. Marika tuleb suurepäraselt toime ka väga keeruliste klientidega ja on võitnud klientide usalduse.

Aasta hooldustöötaja nomi-

nendid olid Saaremaa vallast veel Kuressaare Hoolekandes koduhooldustöötaja **Vilve Kask**, Saaremaa Südamekodus töötav **Piret Sepp** ja **Anneli Allvee**, kes on ametis Kuressaare haigla sisehaiguste osakonnas põetajana.

Kai Rannastu – elutöö tegija sotsiaalvaldkonnas

Tiitliga elutöö tegija sotsiaalvaldkonnas pärjati Kai Rannastu, kes töötab Tallinna ülikoolis, kus ta on pühendunud erivajadusega üliõpilaste nõustamisele. Ta on panustanud sotsiaaltöövaldkonda nii pedagoogina (sh Kuressaare ametikoolis sotsiaaltöö ja iluteeninduse eriala õppetöö juht-õpetajana), töötajana, rehabilitatsioonimeeskonna liikmena, arendusspetsialistina, vabatahtlikuna, poliitikakujundajana Kuressaare vallavolikogu sotsiaalkomisjonis, ESTA aktiivse liikmena, sh nii juhatuse kui ka eetikakomitee liikmena.

Nominente oli Saaremaalt veelgi

Aasta tegevusjuhendaja nominendid olid Kuressaare Hoolekande tegevusjuhendaja **Külli Ojavee** ja Kuressaare Hoolekande juhiabi **Norma Leppik**, kes on töötanud samas ka toetatud elamise teenuse tegevusjuhendajana.

Aasta koostööpartneri nominent oli **Coop Saaremaa tarbijate ühistu meeskond** – Marika Mägi, Mai Takkis, Kalle Koov. Selle meeskonna algatusel sai mitu aastat tagasi alguse igapäevane mobiilne toidupank, mis toetab Kuressaare ja Saaremaa vallas asuvate sotsiaalmajade elanikke toidukaubaga.

Aasta sotsiaalvaldkonna asutuse (sh asutuse juht) nominent oli **Pärsama hooldekodu** – armas ja hubane kodu eakatele. Tubli juhi **Kaire Tiigi** eestvedamisel töötavad seal hoolivad ja pühendunud hooldustöötajad.

Reelika Murd
sotsiaalosakonna juhataja

Aarne Mägi: teatris töötav inimene peab armastama teatrit endas, mitte ennast teatris

Algus lk 1

Sinu lavastatud lasteetendus „Sipsik“ on olnud edukas.

Mida pead selle põhjuseks?

„Sipsiku“ populaarsuse ja mängukordade arvu – 80 etendust ja üle 15 000 piletilunastuse – edukus peitub vast loo universaalsuses. Olen veendunud, et selle taga on just lugu ise.

Mõneti peegeldab Sipsik igatsust hoida kinni lapsepõlve lihtsatest rõõmudest ja mälestustest.

Hoolimata muutuvatest aegadest ja igasugusest tehnoloogilisest arengust jäävad teatud lood ja tegelased ajatuks. Nad suudavad luua sideme eri põlvkondade vahel, pakkudes rõõmu, õpetlikke hetki ja ühendustunnet, mis ongi asendamatu.

Mida sa naudid teatrist väljaspool?

Üks minu suurimaid kirgi on reisimine ja matkamine, mida kaugemale, seda parem. Eks neid maid on kogunenud kuuekümne ligi, üleliia palju seda ei ole, aga pilk maailma on muutunud avaramaks küll.

Teine oluline hobi minu elus ongi kirjutamine, millest oli eespool juttu. See on mingil moel vabastav tegevus, pakub lepitust minu enda ja ümbritseva vahel. See on teatud eneseavastamine väljamõeldud tegelaste ja olukordade abil.

Millised on su lemmikpaigad Saaremaal?

Need on tihedalt seotud vast looduse ja ajaloo, oluline on mere lähedus, teinekord ka mets või lihtsalt mõni koht, kus ammu käinud pole. Konkreetset lemmikkohta on raske välja tuua,

aga vahel on lihtsalt hea nautida mõnda vaadet, kas või Sõrve sääre tipust ei-tea-kui-kaugele.

Kas sul on mõni eriline projekt või unistus, mida soovid tulevikus teostada?

Minu tulevikuplaanid teatris? Kui üldiselt väga üldistada, siis keskenduvad need praeguse stabiilsuse säilitamisele ja muidugi edasisele arengule – uhked sõnad.

Nüüd aga konkreetsemalt: suvel valmib uus suvelavastus ja nagu lavastaja Sander Pukk ütles, on tegemist naerutava suvelavastusega, mida mängime Oti mõisa õuel, siis veel juunikuul lõpus saab eelmise aasta „Külma suppi“ mõnel korral Lause puhketalus „maitsta“ ja sügistalv toob lausa kolm uulavastust.

Oleme loonud teatrisse noore ja loomingulise meeskonna, kes on teinud suurepäraselt tööd. Aga teades, et seda tööd mina ei tee igavesti, peab mingil hetkel lavale astuma keegi järgmine. Sügisel on uus konkurss teatri loomingulise juhi koha täitmiseks, eks siis paistab, millises suunas mu unistused liikuma hakkavad.

Muidugi aga ootan selle aasta lõpus toimuvat lastele mõeldud lavastust, mis räägib loo Karde-moni linnast ja kolmest röövlis.

Ah jaa, üks tehnilist laadi ülestunnistus: üks minu soov midagi teatri heaks ära teha on algatada ehitustööd teatrimaja kõrvale abihoonerajamiseks. See pakuks ruumi töökojale ja laole, et saaksime lava seinäärseid dekoratsioonidest vabamaks. Vot nii lihtne see kõik ongi.

Kummardus publiku ees.

Küsitles Maris Kaljuste
kultuurinõunik

DETAILPLANEERINGUD

Algus lk 2

LEEDRI KÜLA KAJUAIA DETAILPLANEERINGU ESKIISLAHENDUSE AVALIK VÄLJAPANEK

Kajuaia detailplaneering (DP) algatati Saaremaa vallavolikogu 31.08.2023 otsusega nr 1-3/60. DP ala (u 0,85 ha) hõlmab Kajuaia katastriüksust (43301:001:0861). DP eesmärk on jagada katastriüksus kaheks ja seada uutele kruntidele ehitusõigus elamu ja abihoonete rajamiseks ning selleks muuta Lümanda valla üldplaneeringut krundi miinimumsuuruse osas. Lümanda valla üldplaneeringuga on määratud krundi miinimumsuuruseks 0,5 ha, planeeringus on krundite suurused 2645 m² ja 5818 m².

DP eskiislahenduse avalik väljapanek toimub 11.04.–10.05.2024. DP eskiisi materjalidega on võimalik tutvuda tööajal Saaremaa vallavalitsuses (Tallinna tn 10 Kuressaare, I korruse fuajees, kontaktisik Piret Paiste, piret.paiste@saaremaavald.ee, tel 452 5093) ja digitaalselt aad-

ressil www.saaremaavald.ee/detailplaneeringud#eskiisid. Eskiisi avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada DP lahenduse kohta arvamust (kirjalikult esitada aadressil vald@saaremaavald.ee või Tallinna tn 10, Kuressaare 93819). **DP eskiisi avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 22.05.2024 kell 16 vallavalitsuses (ruum 215).** Avalikul arutelul tutvustab vallavalitsus avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjallike arvamusi ja oma seisukohti nende kohta.

DETAILPLANEERINGU EELNÕU AVALIKUL VÄLJAPANEKUL ESITATUD KIRJALIK ARVAMUS

Lümanda küla Spordiväljaku detailplaneeringu (DP) eelnõu avalikul väljapanekul esitati üks arvamused: ettepanek anda ehitusõigus kahele elamule abihoonetega, mitte neljale, ning toodud on põhjendused. Vallavalitsus oli kokkuvõtvalt seisukohal, et naabril ei saa olla õigustatud ootust, et lähipiirkond ei arene ning Lümanda külas nelja elamumaakrundi

planeerimine ei koorma naabreid ülemäära. DP küll muudab üldplaneeringu juhtotstarvet, kuna praegu on Lümanda külas arendatud puhkealana pigem Keskusehoone katastriüksuse lähedal asuvat maad ja puudub vajadus Spordiväljaku katastriüksust sellises mahus puhke- ja virgestusmaana kasutada, kuid DP lahendus vastab üldplaneeringus sätestatud Lümanda küla tingimustele elamukruntide planeerimisel. Arvamuse arvesse võtmine käesoleval juhul ei ole põhjendatud. Arvamusi ja valla vastus on aadressil <https://gis.saaremaavald.ee/faiid/DP/DP-23-006/>. Avalikul arutelul osalejaid ei olnud, kuid DP lahendus saadeti lisaläbivaatamisele.

KURESSAARE LINNAS KAARE TN 3 DETAILPLANEERINGU ESKIISLAHENDUSE AVALIK VÄLJAPANEK

Kaare tn 3 detailplaneering (DP) algatati Saaremaa vallavolikogu 26.10.2023 otsusega nr 1-3/73. DP ala (u 0,72 ha) hõlmab Kaare tn 3 (34901:012:0128), osaliselt

Kaare tänav (34901:012:0147) ja osaliselt Arhiivi tänav L1 (34901:012:0148) katastriüksust. DP eesmärk on määrata Kaare tn 3 katastriüksusele ehitusõigus kasarmu rekonstrueerimiseks korterelamuks, kasarmuhoone võimalikuks laiendamiseks kuni 33% olemasolevast hoonemahust ja abihoonete ehitamiseks ning muuta üldplaneeringujärgse maakasutuse juhtotstarvet rida- ja korterelamumaaks.

DPga tehakse ettepanek muuta Kaare tn 3 ulatuses üldplaneeringu (ÜP) maakasutuse juhtotstarvet ettevõtetulustalast korter- ja ridaelamumaaks. DPd menetletakse kui ÜPd muutvat DPd.

DP eskiisi avalik väljapanek toimub 11.04.–10.05.2024.

DP eskiisi materjalidega on võimalik tutvuda tööajal Saaremaa vallavalitsuses (Tallinna tn 10 Kuressaare, I korruse fuajees, kontaktisik Liina Järveots, liina.jarveots@saaremaavald.ee, tel 514 1686) ja digitaalselt aadressil www.saaremaavald.ee/detailplaneeringud#eskiisid. Eskiislahenduse avaliku väljapa-

neku vältel on igal isikul õigus avaldada DP lahenduse kohta arvamust (kirjalikult aadressil vald@saaremaavald.ee või Tallinna tn 10, Kuressaare 93819). **DP eskiislahenduse avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 16.05.2024 kell 16 Saaremaa vallavalitsuses (ruum 215).** Avalikul arutelul tutvustab vallavalitsus avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjallike arvamusi ja oma seisukohti nende kohta.

HAAPSU KÜLA KIVI DETAILPLANEERINGU ESKIISLAHENDUSE AVALIK VÄLJAPANEK

Kivi detailplaneering (DP) algatati Saaremaa vallavolikogu 28.04.2022 otsusega nr 1-3/32. DP ala (u 1,9 ha) hõlmab Kivi katastriüksust (katastritunnus 55001:001:0426). DP eesmärk on määrata ehitusõigus elamu ja abihoonete ehitamiseks. DP on Orissaare valla rannaala osatüüpplaneeringut muutev planeerimiseseaduse § 141 lg 1 p 2 alusel, kuna DPga soovitakse

suurendada kehtiva üldplaneeringuga määratud hoonestuse kõrguspäärrangut ja ehitisealust pinda ning vähendada naaberkruntide elamute vahelist kaugust.

DP eskiisi avalik väljapanek toimub 11.04.–10.05.2024.

DP eskiisi materjalidega on võimalik tutvuda tööajal Saaremaa vallavalitsuses (Tallinna tn 10, Kuressaare, I korruse fuajees, kontaktisik Liina Järveots, liina.jarveots@saaremaavald.ee, tel 514 1686) ja digitaalselt aadressil www.saaremaavald.ee/detailplaneeringud#eskiisid. Eskiisi avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada DP lahenduse kohta arvamust (kirjalikult aadressil vald@saaremaavald.ee või Tallinna tn 10, Kuressaare 93819).

DP eskiisi avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 16.05.2024 kell 15 Saaremaa vallavalitsuses (ruum 215). Avalikul arutelul tutvustab vallavalitsus avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjallike arvamusi ja oma seisukohti nende kohta.

ARVAMUS

Naiskodukaitse Saaremaa ringkond eile, täna ja homme

Mare Kirr
naiskodukaitse Saaremaa ringkonna esinaine 2015–2024

9. märtsil valis naiskodukaitse Saaremaa ringkond uue esinaine, aseesinaine ja juhatuse liikmed. Mina olin esinainena tegutsenud kolm ametiaega ehk kokku üheksa aastat ja mul on hea meel, et sain anda teatepulga üle uuele esinainele.

Naiskodukaitse (NKK) on Eestis kõige suurem naisi vabatahtlikkuse alusel hõlmav organisatsioon, kuhu kuulub üle 4000 liikme, Saaremaal üle 200 liikme. Meil on tunnuslause „Minu kohus!“, mis on pärit juba enne teist maailmasõda. Kuigi kaitseliitlased ütlevad: „Eesti eest surmani!“, siis eesti ema ei saa endale suremist lubada ning seetõttu ütleme: „Minu kohus!“

Kui ajaloo tagasi vaadata, siis 8. detsembril 1925 kogunesid Kuressaare linnavalitsuse saali 64 ettevõtlikku naist, kes asutasid esimese NKK Kuressaare jaoskonna – algse nimetusega Kuressaare kaitseliidu naisorganisatsiooni. 1935. aastal anti NKK-le riiklik ülesanne valmistada erakorralisteks aegadeks. Liikmed pidid kaasa aitama sanitaarvarustuse muretsemisele, haiglate ja tootlustuspunktide organiseerimise kavade väljatöötamisele ning vajaliku personali väljaõpetamisele. Esimesed erialaosakonnad olid sanitaar, tootlustus, varustus, majandus, propaganda, noortetöö. Tänapäeval: tootlustus, meditsiin (esmaabi), side- ja staabigrupp (staabiassistendid), avalikud suhted, spordigrupp, noortetöö. Kodutütred on meie järelekasv.

Ringkonna taasloomine sai teoks kahes etapis: tegevuse algus 13. septembril 1994 ja järjepideva tegevuse algus 8. novembril 1996. Elustiil, elukestev õpe, vabatahtlikud juhid, riigikaitse, õppused, moodulid, paraadid ja katlatoit – see kõik on väike osa meid liitvast nimekirjast. Põhilised on juba 98 aastat kestnud väärtused ja ühtehoidmine.

Väärtustame kodumaad! Nii kõlab naiskodukaitse tunnuslause, mis mõtestab meie tegemisi aastast 2013.

Peame loomulikuks, et Eestis osalevad riigikaitstes ka naised. Naiskodukaitse on ju väga ilus nimetus – kodu kaitse. Sellel on laiem tähendus kui igapäevasele kodu. Me ei tohi unustada, et meil pole omariiklust garanteeritud, me peame olema valmis igasugusteks sündmusteks. Meil kõigil on vaja olla maksimaalselt kasulik ja inimesed peavad tundma, et kaitseme oma maad. Ega väikeriik teistsiti saagi, ta toetub naiskodukaitse kujul oma tütardele, kelle parimad motiveerijad on tegevus ja vastutus!

Meie ringkonda võiks iseloomustada kui sõprade ringi, kes hoolivad üksteisest ja oma kodukohast ning on uhked, et oleme suutnud ka viimastel rasketel aegadel abiks olla nii mõneski valdkonnas, milles seni puudusid kogemused.

Aeg ja asjaolud ei ole teinud kuulmist vabatahtlikku organisatsiooni lihtsaks. Pingutama peab rohkem. Kahtlusi ja kõhkliks on rohkem. Oskus toimida tervikuna on aga organisatsiooni eesmärk. Väsimus tekib mitmel põhjusel ja kindlasti ei suuda keegi pidevalt 100% panustada. See polegi eesmärk. Küll võiks olla eesmärk jagada kogemusi, taas leida ühisosa ja liikuda koos edasi.

Piret Pruul
naiskodukaitse Saaremaa ringkonna esinaine 2024. aastast

Olen põline sõrulane, naiskodukaitse juba kümme aastat. Enne naiskodukaitse (NKK) astumist olin pikki aastaid aktiivne kodutütar. Minu isa on kaitseliitlane olnud juba kolmkümmend aastat, ema naiskodukaitse ja üle kahekümne aasta. Minu õed olid kooli ajal samuti kodutütred, vend noorkotkas ja nüüd tubli kaitseliitlane. Vanaisa ja tema õed kuulusid juba Eesti esimesel iseseisvusajal organisatsiooni. Vanaisa oli sel ajal noorkotkas, hiljem mängis Saaremaa kaitseliidu puhkpilli-orkestris. Vanaisa õed olid aktiivsed kodutütred, kellest üks oli rühmajuht Torgus.

See oli minu kui kaitseliitlastest esivanemate järglase kohus – kasvada maast-madalast organisatsiooniga, kuni ükspäev ise kuulun nende hulka, ja tunda uhkust. Isamaaline vaade, patriotism ja austus Eesti riigi vastu on ilmselt miski, mis mulle on juba kodust geenidega kaasa antud.

NKKsse astusin aprillis 2014. Paar aastat hiljem sai minust jaoskonna esinaine. Juht olen olnud organisatsioonis mitu ametiaega ning viimased kuus aastat olen olnud ringkonna juhatuse aseesinaine, abistades ja juhtides koos esinainega ringkonna tööd.

Rohkem tahaks tähelepanu pöörata elanikkonna kaitsele ja kriisibile. Meil on organisatsioonis tublid ennetustöö tegijad, kes on käinud eri piirkondades appi Ole Valmis tutvustamas. Kuid kaasates vabatahtlikke naisi rohkem kui praegu, jõuaksime kogukondadele veelgi lähemale. Elanikkonna kaitse ei tähenda alati ettevalmistust sõjaks, vaid viimased aastad on näidanud, kui abitud oleme kasvõi paaripäevase elektrikatkestuse korral. Minu soov oleks koos vabatahtlikega leida võimalusi parandada elanikkonna teadlikkust eriolukordades hakkama saamiseks.

Kaitseliit on nii unikaalne organisatsioon, kuhu saavad kuuluda kõik eeskujulikud, puhta taustaga Eesti kodanikud alates seitsmendast eluaastast kuni vanaduspensionärideni. NKKs tegeletakse nii sõjalise riigikaitsega kui ka selle toetamisega. See on laiapindne riigikaitse, kuhu kuulub elanikkonnakaitse ja evakatsioon ning kus teevad koostööd erinevad organisatsioonid.

Aprillikuus on koostöös vigastatud võitlejate ühingu iga-aastane Sinilillekampania, mil kogume annetusi kaitseväge ja kaitseliidu veteranide toetuseks.

Nii me toimetame. Loodan, et sajandeid, uusi liikmeid kaasates.

IX HuNt võttis sihikule umbsõlmed ja sõlmimata otsad

4.–5. märtsil täitus Thule koda taas inimestega, kes iga päev noortega toimetavad. Konverentsist on saanud traditsioon ja selle populaarsus on aasta-aastalt kasvanud.

Konverentsi modereeris **Roger Tibar**, kes on viimased 12 aastat töötanud noortevaldkonnas, juhtides erinevaid organisatsioone ja tiime.

Avasineja oli haridusminister **Kristina Kallas**, kes videoettekandes rõhutas, kui oluline on üldhariduse kõrval huvi- ja noorsootöö. Ministri esindajad tutvustasid tööd seaduste muutmist ja ajakohastamisel.

Kaotused on osa protsessist

Viimasel ajal kõneletakse palju läbi lugude, nii jagas oma lugu ja teekonda ka regionaalminister **Madis Kallas**.

Kallase jaoks on võim võimalus muuta otsustusprotsesse. Põhikoolis alguse saanud sportlaskarjäär on elus talle igati kasuks tulnud. Erilist tähelepanu pälvis ministri kogumishobi ja süsteemsus. Sportlaste rinnanumbrid on ta kõik alles hoidnud – umbes 200 numbrit koos looga. 1999. aastast on kogus ka kõik spordiriided, millega ta on võistelnud. Päril põneva näituse saaks kokku!

Sport õpetab, et kaotused on osa protsessist. Tähtis on meeskonnatöö, ükski ei tee mitte midagi ei poliitikas ega ka spordis.

Koolitaja ja psühholoog **Andero Teras** arutles ajutiselt teemal. Aju areneb keskkonnas ja alati tasub mõelda, millises keskkonnas olen tulnud, et mu aju niimoodi töötab. Paljud probleemid avalduvad siis, kui elu läheb raskemaks. Teismees on paratamatu, et natuke võetakse füüsilise kasvu nimel ajast ära ja seestap on vigade tegemine hädavajalik.

Küsimusele, kas aktiivsus ja tähelepanuhäire (ATH) võib olla moehaigus, vastas Teras, et diagnostika on siiski täppisteadus ja diagnoos selgitatakse välja. Meile ei pea meeldima kõik inimesed, kuid meie kohustus on näha neid objektiivselt. Ju-

Vabakutselise näitleja ja koolitaja Inga Lunge ettekandest „Mida saame täiskasvanutena teha paremini, et meie hulgas oleks rohkem särasiilmseid noori?“ jäi kõlama, et meie klaas peab olema nii täis, et ülevoolav osa läheks teiste aitamiseks. FOTO: Gert Lutter

hendajal tasub alati mõelda, kuidas me tahame seda noort näha täiskasvanuna.

Ränne ja paigaidentiteet

Kuidas toimib kooli ja lapsevanemate ning huvihariduse lõiming ja kui oluline see on, seda tausta avas külaline Sloveeniast, Bregi põhikooli õpetaja **Tadej Trstenjak**.

Riigisisese noorterände valikute võimalusi Infohundi kaudu tutvustasid **Kadri Koort** ja **Kristiina Hiis** haridus- ja noorteametist.

Ideolooma õpetaja **Merit Karise** avas paigaidentiteeti. Vaatame toolilt kiikriga, mis asi on see Saaremaa või mis tahes meile oluline paik Eestis.

Kuidas saame noored mõtestama enda kogukonda, enda keskkonda. Identiteet ei ole koolitund, see on hoiakud, mõttemustrid. Kuidas panna noor märkama – lihtsast asjast võib tekkida huvi, aitame noore teele: sirgelda oma lemmiktoidu retsept, kui tahad näha globaliseerumist, ava külmkapp! Mõttesta ümbrust ja mõtesta ennast ja võib-olla sa leiadki iseenda. Ei ole õigeid ega valesid vastuseid. Merit Karise kirjeldas ettekanne sütitas mõttearendusi ja andis nippe, kuidas noortega toimetada.

Kuidas töötab saare peal üks erakool, Luce kool 57 õpilasega, sellest maalisid pildi koolijuht **Tiia Leppik** ja kooli koordinaator **Brita Pärtel**.

Õppija on keskes ja kooli siht on lapse arendamine. Huvi hariduses versus huviharidus on ka Luce kooli kõneaineks, samuti teadmine, et lõiming on võimalus. Meeskonnatöö, arutelud, mänguline tegevus, teemapäevad, võõrkeelepäevad, kuulsuste tutvustamine, lapsevanemad külas, õpitoad – kõik aitab kaasa. Õppimine peab olema põnev ja mitmekesine, et tekiks motivatsioon.

Tagasi minevikku

Kaari Siemer Eesti Rahva Muuseumist (ERM) ja **Pille Rohtla** Audentese koolist avasid võimalused, kuidas ajas tagasi rännata ja kui vahva see on. Ajarännak nimelt on steenaariumiga tagasi rändamine konkreetsesse ajahetke. Minevikusündmus mängitakse rollimängu elementidega läbi. Ettevõtmine lõimib kõiki õppeaineid.

Tasub jälgida, mida põnevad pakub leheküljel www.erm.ee/content/ajarannakud, see annab osalejale uskumatu kogemuse.

Kaisa Orunuk Tallinna haridusametist avas abivajavate noorte ootusi. Hinnanguliselt vajab vaimse tervise tuge 68 protsenti Eesti noortest. Vaimse tervise vitamiinideks on head suhted, tasakaalustatud toitumine, uni ja puhkamine, meeldivad emotsioonid.

Peaasi.ee haridusvaldkonna

juht **Marit Kannelmäe-Geerts** kõneles, et rahvusvahelises noorsootöös on oluline, et kõik noortele mõeldud teenused oleksid võimalikult paljudele noortele avatud.

Kui raske on olla teismeline

Näitleja ja koolitaja **Inga Lunge** pani konverentsile muljet avaldava punkti. Kuidas peame tegutsema, et meie noored oleksid särasiilmseid? Kogu ettekanne oli isiklik, siiras ja mõjus. Me võime elus toota igasuguseid seadusi, aga meie noored on oma probleemidega üksi ja puntras. Üksikuna tunneb end 41% noortest. Kui täiskasvanu ise ei ole paigas, kuidas end tuua tasakaalu. Klaas peab olema täis. Sellega, mis üle jääb, saab teisi aidata.

Me ei saa teismelisi ajada enda ootustega hulluks. Kuulame neid päriselt ja toetame. Oluline ei ole nõu anda, vaid päriselt kuulata ja mõista.

Ja lõpetuseks siiski mõtte noorelt inimeselt endalt – mõistke, et maailm on praegu teine kui teie nooruses. Ja nii on! See on suurim põhjus kokku tulla ja igal aastal arutada, mida teha paremini, et seda erinevust parimal moel noortega toimetamisel arvestada.

Korraldajate nimel
Marit Tarkin

Täismahus artikkel on Kuressaare Nooruse kooli kodulehel: www.tinyurl.com/IXhunt.

Pärnu Maakohus, ESTA Saaremaa piirkond ja Saaremaa vald kutsuvad

EESTKOSTE JÄRELEVALVE INFOPÄEVALE

16. aprillil 2024 algusega kell 10:00,

Kuressaare Päevakeskuse suures saalis, Tolli tn 9.

Infotulevad jagama Pärnu Maakohtu eestkoste järelevalve kohtunik ja osakonna juhataja Anu Talu, peaspetsialist Merje Kuuskalu ja spetsialist Monika Järve.

TEEMAD:

EESTKOSTEMENETLUS;
UUS EESTKOSTETEEMALINE KODULEHT;
EESTKOSTJA ARUANDE TÄITMINE;
KÜSIMUSED JA VASTUSED.

KÕIK HUUVILISED ON OODATUD, OSALEMINE TASUTA.

VAJALIK EELREGISTREERIMINE HILJEMALT 12.04.2024. LINK REGISTREERIMISEKS
[HTTPS://WWW.CONNECT.EE/UURING/508624515/](https://www.connect.ee/uuring/508624515/)

Lisainfo: Helbe Saksakulm tel 521 0328 helbe.saksakulm@saaremaavald.ee
Ervin Raudsik tel 5198 8173 ervin.raudsik@saaremaavald.ee

Veebruarikuu hariduslugu on Pöide kooli hea nädala algus

Veebruarikuu haridusloo tunnustuse pälvis Pöide kool, kes alates 5. veebruarist alustab igat koolinädalat ühises ringis – kogu koolipere saab kokku aualas. Märatakse iseenastavalt ja üksteist korraga.

Ühises ringis vabanetakse ebamugavustundest, mis tihtilugu nädalavahetuse lõppemise ja uue nädala algusega tekib. Liis Järvamägi juhendusel tehakse liikumis- ja keskendumisharjutusi, mis aitavad õpilastel ja õpetajatel oma võimeid parandada ning kasvatavad vastuvõtlikkust õppimisele, õpetamisele, tähelepanu hoidmisele ja üksteisega arvestamisele. Leitakse rõõmu üksteisest ning luuakse ühiselt mõnus ja turvaline keskkond, kus on hea õppida. Pärast koolis toimunud ühist olemist harjutatakse liikumis- ja keskendumisharjutusi lasteaiastelastele.

Kooli direktori Jaak Nõgu sõnul muudavad ühiselt koos veedetud aeg, harjutused ja keskendumine lapsi üksteise seltskonnas julgemaks, tekib usalduslik side, mis omakorda loob head eeldused turvalise õpikeskkonna saavutamisele.

„Liikumise- ja keskendumisharjutuste harjumuse tekitamine on see, kuhu soovime jõuda.

Uue nädala koos alustamine Pöide koolis. FOTO: Liis Järvamägi

Kui on olemas juba kogemuse nende positiivset mõjust meelelahule ja füüsilisele heaolule, on elus palju lihtsam hakkama saada ning valida sobiv meetodika ja ennast ise toetada. See, et saame neid harjutusi üheskoos kooliperega teha ning kasvatada kokkukuuluvustunnet, on juba

vapustav boonus,“ võttis direktor hea algatuse kokku.

Pöide väikesele kooliperele on oluline, et igaüks tunneks end mugaval ja hästi just sellisena, nagu keegi on. Ühises ringis hea nädala algus tasub kindlasti proovimist ka suurema õpilaste arvuga koolides, sest üks kõik

soovivad turvalist õpikeskkonda, kus end tunda keskendumul, julgelt ja hoitult.

Märtsikuu hariduslugu saab esitada 5. aprillini: <https://bit.ly/hariduslugu-marts2024>.

Anne Pöder
hariduse ja noorsootöö peaspetsialist

Erahuvikoolid ja eraspordiklubid saavad toetust

Saaremaa vallas tegutsevatel erahuvikoolidel ja -spordiklubidel on võimalik taotleda toetust huvihariduse ja -tegevuse pakumiseks. Toetust antakse taotlejatele, kelle tegevus on seotud 6–19aastaste laste ja noortega ning kellel on nõuetele vastavad juhendajad/treenerid, õppekavad EHISes ning kelle tegevus ja andmed on Saaremaa valla huviregistris korrektselt kajastatud.

2024. aastal saab toetust 15 taotlejat kokku 125 000 eurot. Toetust eraldatakse kahes osas, sh I eraldises makstakse välja tegevustoetust ja kaheksa kuu peaa-

raha (jaanuarist augustini) kokku 91 668 eurot ning II eraldises makstakse välja pearaha aasta viimase nelja kuu eest summas 33 332 eurot.

Toetust antakse sihtotstarbeline juhendajate või treenerite töötasudeks, treeningupaikade või õpperuumide majandamiskulude katteks, õppevahendite soetamiseks ning muude õppe-tegevusega seotud kulude katteks.

Erahuviharidust ja -tegevust pakkuvatele koolidele ning klubidele on saadav toetus abiks peredele kuu- ja osalustasude soodustuste tegemiseks, üri-

TOETUSE SAAJAD KOOS SUMMADEGA (EURODES) I ERALDISES

MTÜ FC Kuressaare Jalgpallikool 18 671; MTÜ Konnonkonn 4417; MTÜ Spordiring 2534; MTÜ Võimlemisklubi Flex 1549; MTÜ Jalgpalliklubi Saarepiiga 1802; Saaremaa võimlemisklubi Gymnastika 325; MTÜ Saaremaa Tenniseklubi 3573; võimlemisklubi Päril 10 121; Merikas saalihokiklubi 3787; MTÜ Saaremaa Kunstistuudio 6522; rahvaspordiklubi Riimes 11 602; MTÜ SaareSära Tantsukool 8679; MTÜ Minu Tantsukool 4287; Trummar OÜ 676; Sepps OÜ 13 123.

tustel ja võistlustel osalemiseks, töötubade korraldamiseks. Toetus võimaldab pakkuda huvitegevust ka maapiirkonna lastele ja noortele kodukohas, kõik võimalused leiab Saaremaa valla huviregistris SV-HUVIHUNT

(saaremaa.huviregister.ee). Iga erategija pakub soodustusi oma võimaluste kohaselt.

Anne Pöder
hariduse ja noorsootöö peaspetsialist

Laste ja perede komisjon tegeleb ka riskinoortega

Saaremaa vallavalitsuse juures alustas 2023. aasta veebruaris tööd laste ja perede komisjon, mis kutsuti ellu eelkõige mitut valdkonda haaravate teemade arutamiseks ning omavahelises koostöös laste ja perede elu edendamise ja arendamise vedamiseks. Muu hulgas on komisjoni ülesanne ka tagada piirkonna laste õigused ja heaolu, sealhulgas korraldada abivajaduse ennetamist ja vähendada probleeme.

Üks olulisi fookuspunkte on olnud nn riskinoori puudutav temaatika. Termin „riskinoor“ viitab noorele, kellel on risk halvale teele sattuda. Just ennetamisel ongi oluline, et koos tegutsöks mitme valdkonna töötajad.

Oluline on ennetustöö

Eelmise aasta oktoobri lõpus toimus ennetuskonverents „Riskireedel 2023: riskiässad muudavad maailma“. Konverentsi teisel päeval peeti töötube, mille tulemusena koondati mõtted ja

ideed edasise tegevuse kohta. Kogutu liikus laste ja perede komisjoni lauale ning koos hakati looma tegevuskava, et ennetada noorte riskirühma sattumist ja maandada juba tekkinud probleeme.

Oluliste punktidenä saab esile tõsta Saaremaa toetava hariduse keskuse vabatahtlike sotsiaalpedagoogide ja psühholoogide koostöö edendamise ning juhtumikorralduse teenuse edasiarendamise. Hoogu antakse ka lapsevanemate tugigruppidele, vanemate harimisele ning laste enda huvist ja initsiatiivist tulevatele vestlusringidele.

Saaremaa noorsootöö keskus võtab muu hulgas fookusse mobiilse noorsootöö väljaarendamise ja vabatahtlike kaasamise valdkonda programmi „Vanem vend, vanem õde“ kaudu.

Vallavalitsuse vaatest suunatakse fookus teenuste arendustegevusse nii haridus- kui ka sotsiaalvaldkonnas, tutvustatakse

se Hooliva Kooli põhimõtteid ja koolikultuuri. Samuti on 25 Saaremaa lastega tegelevat spetsialisti saanud väljaõppe mudeli „Ringist välja“ rakendamiseks.

„Ringist välja“ (RV) on intensiivsel võrgustikutööl põhinev mudel, millega toetatakse noort, kellel esineb keskmise või kõrge tasemega riskikäitumist. Mudelit rakendatakse noore korduvate õigusrikkumiste korral, aga ka ennetava meetmena, aidates ära hoida noore sattumist alla-käiguspiraali.

Tihe koostöö politseiga

Politseivaldkonna fookus suundub kogunemiskohtade väljaselgitamisele ja kui tuvastatakse nende paikadena ohtlikke hooned, tehakse koostööd vallavalitsuse järelevalvevaldkonnaga. Samuti leitakse koos sidusvaldkondadega võimalusi, et parandada infovahetust ja operatiivset reageerimist.

Olulisel kohal on ka spetsia-

listide mõtted üksteisele. Töötubades juhiti tähelepanu sellele, et alati ei ole tähtis õppekava täitmine, vaid nn eluõpetus; vahel ka paigalseis on edasiminek; võtta aega, et välja selgitada, miks midagi juhtus, mitte keskenduda karistamisele; püüda olla hoolivam nii kolleegide kui ka õpilastega; mõelda läbi, mida ütlen ja kuidas käitun; hoolida endast ja ümbritsevast; olla eeskujuks lastele; hoida oma vaimset ja füüsilist tervist.

Laste ja perede komisjon jätkab tööd noorte heaolu parandamiseks ja probleemide ennetamiseks. Igaüks meist saab varase märkamise ja teavitamise aidata ära hoida laste sattumist riskinoore staatusse. Abivajavast lapsest saab teada anda ööpäev läbi lasteabi telefonile 116 111 või tööpäeval Saaremaa vallavalitsuse lastekaitseteenistusele.

Kerli Gutman-Laht
lastekaitseteenistuse juhataja

ROHETEATAJA

Jäätmete vähendamine Saaremaal: igaühe panus loeb!

Iga aastaga tekitame tarbimise kasvamise tõttu üha rohkem jäätmeid. Sellele aitavad kaasa reklaam ning üha kiiremini vahelduv mood ja uued trendid. Kuna tootevalik poodides järjest laieneb, tuleb olla teadlik, millised pakutavatest on säästlikumad valikud.

Igapäevases kodumajapidamises tekitab eestlane keskmiselt 367 kg olmejäätmeid aastas (statistikaamet). Sellest kogusest üle 60% on pakendid, mis tulevad ostudega poest kaasa. Kasuks tuleb pärast poeskäiku analüüsida, kui palju koju toodu mahust moodustasid pakendid ja kui palju tegelik kaup, mida osta plaanisite.

Täiesti ilma pakenditeta me tänapäeval siiski ei saa, seega tuleks kodusesse majapidamisse kogunenud pakendid suunata taaskasutusse, vältides sellisel viisil jäätmete teket ja materjali raiskamist. Kõik puhtad ja kuivad pakendid sobivad ümbertöötamiseks. Kasutatud materjal on uus tooraine järgmistele pakenditele.

Väga oluline säästva tarbimise kriteerium on ka toote kasutamisaeg. Mida pikemat kasutust leiab toode, seda harvemini ja väiksemas koguses me jäätmeid tekitame. Näiteks: eelista patareide asemel akusid, sest neid saab uuesti laadida – seega kasutad toodet palju kauem.

Säästev tarbimine tähendab ka tarbimisest loobumist. Enne kauba korvi panemist võiks analüüsida, kas see toode on üldse vajalik või oluline. Kas saab ka ilma selleta hakkama? Võib-olla on teil olemas sarnane vana asi, mille saaks parandamise abil uuesti elule aidata? Kui palju te seda toodet kasutate? Kuhu te selle toote viite, kui teil seda enam vaja ei ole?

Oleme siia kokku kogunud mõned näpunäited, mida igaüks saab teha jäätmete vähendamiseks.

Soovitusi kodanikele:

- Tarbi targalt – planeeri ostud ette ja osta ainult vajalikku.
- Kui võimalik, kasuta nt toidukaupade ostmisel oma karpe ja pakendeid, kanna kaasas riidest kotte ning hoiu käepärast oma veepeud ja kohvitops.
- Väldi ülepakendamist – eelista pakendamata puu- ja köögivilju ning ka teisi tooteid.
- Asenda ühekorraesemed korduskasutatavatega – kasuta riidest köögi- ja taskurätikuid, pilliroo- või metallkört, metallist teesööla purtee jaoks jne.
- Ole eeskujuks ning õpeta ka lastele säästlikku tarbimist.
- Kleebi postkastile silt „Ainult tellitud post“.
- Eelista kohalikke tootjaid ja kasuta keskkonnasäästlikke transpordivahendeid.

Sina otsustad, mida osta – tee õigeid valikuid ja kalluta turgu puhtamate toodete poole.

Soovitusi ettevõtjatele:

- Investeeri energiasäästlikesse seadmetesse.
- Prindi vähem ning paberi mõlemale poolele.
- Vähenda toodete pakendite hulka oma toodetel ja kasuta toodete valmistamisel ringlusse võetud materjale.
- Paku klientidele võimalust tooteid tagastada ja ringlusse võtta ning toeta jäätmete vähendamise algatusi kogukonnas.

Selleks, et hoida meie elukeskkonda inimväärseks ja säästa loodusressursse, tuleb jäätmete tekkimist nii palju kui võimalik vältida ning tekkinud jäätmed keskkonnahoidlikult koguda ja käidelda. Parim prügi on see, mida pole tekitatud! Iga väike samm loeb!

Koos saame muuta Saaremaa puhtamaks ja jätkusuutlikumaks paigaks, kus elada.

Egle Puhk, arendusspetsialist
Janet Väärtnõu, rohekoordinaator

JÄÄTMETE VÄHENDAMISE STRATEGIAD

Jäätmete tekkimise vältimine: eelista korduskasutatavaid tooteid, väldi pakendatud tooteid ning paranda ja hoolda oma asju. Kompostimine ja taaskasutamine: komposti toidu- ja aiapäätmeid, sorteerijäätmeid õigesti ning anna vanad riided, mööbel ja elektroonika edasi heategevuseks või müü maha.

Ringlussevõtt: pane paber, papp, klaas, plast ja metall vastavatesse jäätmekonteineritesse ning eelista tooteid, mis on valmistatud ringlusse võetud materjalidest.

The Zero Waste Masterplani järgi koostatud nulljäätmetekke püramiid.

TUNNE EUROOPAT

Euroopa Liidu kõrval 20 aastat ka NATO

Selle aasta esimene ristsõna keskendus üldisemalt demokraatialle, aga ka selle ühele tähtsaimale protsessile – valimistele. Nimelt toimuvad tänava juunikuus taas Euroopa Parlamendi valimised, järjekorras kümnendad ning Eestis viiendad, kus kodanikud üle kogu Euroopa Liidu (EL) saavad valida oma esindajaid Euroopa seadusandlikku esinduskoosseisu.

Ristsõna õige vastus oli „**Demokraatia ühendab meid**“. Ristsõnale vastas õigesti 89 inimest ning loosi tahtel võitsid auhinna **Arne Mägi, Ellen-Astrid Reeva ja Ilme Riisik**. Palju õnne, teid ootab **Arensburg Boutique Hotel & Spa 50-eurone kinkekaart** Europe Directi Saaremaa teabekeskuses (Saaremaa vallavalitsuses aadressil Lossi 1, Kuressaare).

Tänavu täitub Eesti ELiga ühinemisest 20 aastat. ELiga pea samal ajal liitus Eesti ka kuue teise riigiga Põhja-Atlandi lepingu organisatsiooni ehk NATOga. See tähtpäev ongi homme, 29. märtsil, kui ajaloolisest NATO laienemisest möödub 20 aastat.

Peale seda, viiendat liitu-

mislainet, on NATO laienenud veel viiel korral. Neist viimased kaks korda on olnud väga olulised just Eestile, kui 4. aprillil 2023 liitus kaitsealliansiga Soome ning 7. märtsil 2024 Rootsi. Nii meie liitumine 20 aastat tagasi kui ka viimased liitumislained on Eesti julgeolekut järk-järgult aina enam tugevdanud: alates meie kaitsealliansi täisliikmeks saamisest kuni selleni, et kõik meiega samamoodi meelestatud naaberriigid on ELi kõrval ka NATO liikmed, muutes Läänemere sisuliselt NATO-ELi sisemereks.

Euroopa Liit tagab oma kodanike kaitse Euroopas ja sellest väljaspool just koostöös NATOga. See koostöö on aastate jooksul aina parenenud ning seda eriti kahe viimase aasta jooksul pärast Venemaa täiemahulise sõja algust Ukrainas.

Muu hulgas allkirjastasid 10. jaanuaril 2023 EL ja NATO Brüsselis ühisdeklaratsiooni, milles esitatakse ühine nägemus sellest, kuidas kaks organisatsiooni ühiste julgeolekuohutuste vastu võitlemisel edaspidi koos tegutsevad. Sügavamale koostööle aitab kaasa seegi, et

ELi ja NATO liikmesriigid suuresti kattuvad: 23 Euroopa riiki on mõlema organisatsiooni liikmed.

Samuti on just pärast sõja algust saanud äraspidisel kombel mõlema organisatsiooni liikmesuse asjus lootust juurde Ukraina – kui enne sõja algust ei näinud paljud Euroopa valitsusjuhid, et Ukraina võiks üldsegi (või vähemalt nähtavasti tulevikus) saada ELi või NATO liikmeks, siis nüüd on see perspektiiv Ukrainale selgelt antud.

Paratamatult ei saa Ukraina kummagi organisatsiooniga liituda nii kaua, kui käib sõda. Ukrainlastel on küll veel käia pikk arengutee oma riigi reformimisel, kuid pärast täiemahulise sõja puhkemist antud ametlik ELi kandidaatriigi staatus ning peagi algavad liitumiskõnelused annavad Ukraina rahvale lootust ja eesmärgi, mille poole püüelda, aga ka kindlad suunised sellel teekonnal. Täpselt samamoodi nagu haaras võimalusest Eesti koos teiste saatusekaaslastega pärast taasiseseisvumist 1990. aastatel ning mille me eesmärgina 20 aastat tagasi täitsime.

Head lahendamist!
Järgmine ristsõna ilmub 9. mai Saaremaa Teatajas.

Risto Kaljuste
Europe Directi Saaremaa teabekeskuse juhataja

Projekteerimistingimuste andmine avatud menetlusena

Saaremaa vallavalitsus teatab, et **28. märtsist 10. aprillini k.a** on avalikul väljapanekul:

Kuressaare linnas Talve tn 21 projekteerimistingimuste eelnõu. Kehtiv detailplaneering puudub. Kuressaare linn on detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Projekteerimistingimustega antakse võimalus ilma detailplaneeringut koostamata planeerimisestuse § 125 lg 5 alusel projekteerida kinnistul olevale elamule juurdeehitis üle 33 protsendi olemasolevast mahust.

Kuressaare linnas Kungla 29 projekteerimistingimuste eelnõu. Kehtiv detailplaneering puudub. Tegemist on detailplaneeringu koostamise kohustusega alaga. Projekteerimistingimustega antakse võimalus ilma detailplaneeringut koostamata planeerimisestuse § 125 lg 5 alusel projekteerida hoonestatud kinnistule lammutatud majandushoone asemele samas mahus uus hoone.

Praakli külas Eliste tee 13 projekteerimistingimuste eelnõu. Alal kehtib Lootuse detailplaneering. Projekteerimistingimustega antakse võimalus täpsustada detailplaneeringuga määratud hoones-

tusala ehitusseadustiku § 27 lg 4 p 2 alusel.

Pihla külas Puidutöökoja projekteerimistingimuste eelnõu. Detailplaneering puudub, kuid üldplaneeringu kohaselt on kavandatud tegevus detailplaneeringu koostamise kohustuslik. Projekteerimistingimustega antakse võimalus püstitada tootmismaale uus tootmisahoone detailplaneeringut koostamata planeerimisestuse § 125 lg 5 alusel.

Ehitusseadustiku § 31 lg 1 alusel viib Saaremaa vallavalitsus projekteerimistingimuste menetluse läbi avatud menetlusena. Ettepanekute ja vastuväidete puudumise korral teeb Saaremaa vallavalitsus ettepaneku haldusmenetluse seaduse § 50 lg 3 kohaselt asja arutada ilma avalikku istungit korraldamata.

Eelnõudega on võimalik tutvuda vallavalitsuse kodulehel või kohapeal aadressil Kuressaare Tallinna tn 10.

Ettepanekud ja vastuväited esitada kirjalikult Saaremaa vallavalitsusele paberil aadressil Tallinna 10 Kuressaare 93819 või e-posti aadressil vald@saaremaavald.ee.

Täpsem info: Piret Miller, tel 452 5042, e-post piret.miller@saaremaavald.ee.

KÜLAVANEMAD

Vallavalitsus kinnitas oma 19. märtsi istungil viieks aastaks Mustjala piirkonna Rahtla küla külavanemaks Jaan Kaju.

OSALE SAARE MAAKONNA TERVISEPÄEVADEL JA SÜDAMEMATKADEL!

Saaremaa spordiliit kutsub kõiki oma tervise heaks endale sobival ajal ja rajal liikuma. Osale üritustel, mis on sinu jaoks tasuta!

1.–7. aprillil „Tule terviserajale!“ – perega terviserajal.
1.–7. aprillil foto-orienteerumismatka Leisis.

1. aprillil kl 18.30 *pickleball* uutele tulijatele Kuressaare Nooruse kooli saalis.

3. aprillil kl 18 Kuressaare tervisekõnd Upa–Kudjape terviserajal.

4. aprillil kl 18 Kärla tervisematka Kärla spordihalli parklast.

4. aprillil kl 17.30 kangest kena koos kõndimine Tornimäel.

7. aprillil kl 10.15 rännak hüljelauluvainule: Austlast Kõoveranda.

7. aprillil kl 12 Muhu matkapäev nr 6 – jalgrattamatka Liivalt.

7. aprillil kl 6 päikesetõusumatka Koigi õppe- ja matkarajal.

13. aprillil kl 16 noortematka Orissaare noortekeskuse eest.

14. aprillil kl 13 kevade rattamatka, Kuressaare linnastaadion – Nasva.

14. aprillil kl 12 kevadmatka Karujärve suusamaja juurest.

18. aprillil kl 15 jalutuskäik „Kuressaare ajalooliselt pikim tänav“, algus Kõlakoja ees.

18. aprillil kl 17 jalutuskäik „Tori – kalurikülast kuurordi keskuseks“, algus Tolli tn 7.

21. aprillil kl 12 Muhu matkapäev nr 7, metsakümblus „Iseoma olemine“.

27. aprillil kl 11 Kõruse küla pärandimatka, algus Kivestu pukk-tuuliku juurest.

Täpsem info ürituste kohta: www.saareспорт.ee.
Saaremaa spordiliit

LOE VEEL

www.nato.int – NATO veebileht
www.eata.ee – Eesti NATO ühing
www.tinyurl.com/ELjaNATO – ELi ja NATO koostöö infograafik

	AIN OTS 5191 III 012	NATO lipu kujund	Maailma-org	Pilpake		Sina	Õudus-film kõnek	... es Salaam	La		Härä	NATO liikmesriik	NATO pea-sekretär, eesn-ga		Leiva pruut		NATO liikmesriik
Konflikt teise maailmasõja järel	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	Hüdroel. jaam Kiiervõrk	↓	↓	↓	Maj termin Sadamasild	↓	↓	↓
Torkiv ese	↓	↓	↓	↓	Koer lastek Džässirütm	↓	↓	↓	NATO liikmesriik Veebi-aadress	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	... Kromanov
Vanaaja riik	↓	↓	↓	↓	End näitleja Kahtlev inimene	↓	↓	↓	↓	↓	Leedu külmik Oinas käändes	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Fosfor	↓	↓	Täite-materjal NATO liikmesriik	↓	↓	↓	↓	NATO uusim liikmesriik ... Pelin	↓	↓	↓	↓	↓	↓	Roodium Valimiskast	↓	↓
Põhja-Atlandi lepingu üks võtmeosa	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	... ja aih Taime osa	↓	↓	↓
	NATO liikmesriik	Välis-minister	"... Moor"	Jood	Mööt-ühiku tähis		Maa-alune kabel	Sinu Välja-nägemine	↓	Seal ja ... Any Day Now	↓	Lennuki-mark Rumeenia Jaan	↓	NATO liikmesriik Uks ingl k	↓	↓	↓
Veise-lihalõik	↓	↓	↓	↓	Kaklus Eesti Kütus	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	NATO liikmesriik
Lumm luule-keeles	↓	↓	↓	End an-sambel Rootsi kroon	↓	↓	Toimetama ingl k Jõgi Leedus	↓	↓	Norra kroon Veneetsia kuld münt	↓	↓	↓	Doonau lisajõgi Kümme ingl k	↓	↓	Papüürus-laev Konna-kuusk
	↓	↓	↓	↓	NATO liikmesriik	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	Öli ingl k Kultu-ristinna
Lammas ingl k	↓	↓	↓	↓	Ele-gantne Nikkel	↓	↓	Viga ...kurmu	↓	↓	Nereidide isa Poeet	↓	↓	↓	↓	↓	Si-bemoll Soovi-tus
Uudiste-saade	↓	↓	Koera maius Skand peajumal	↓	↓	↓	Vaikne näitleja Kirjanik	↓	↓	Entu-siasm „Kuidas elad, ...?“	↓	↓	↓	... Pet-rökina ... Purje	↓	↓	↓
Järjes-tikused tähed	↓	↓	Imestus-hüüd Eduardi hüüdnimi	↓	Hispaania Jaan Voolab näljasel	↓	↓	Koos-kõla Meele-koht	↓	↓	↓	↓	↓	Kloostri-ülem Piibli laevnik	↓	↓	Õppe-aasta Lapse toitia
Kõrgem seisus	↓	↓	↓	↓	Briti Jaan Ante meridiem	↓	↓	... Kroos, ... Brax-ton	↓	↓	... Alig-hieri Inglase ei	↓	↓	↓	Vilja-rõuk Vokaalide rand	↓	↓
Amper	↓	NATO liikmesriik	↓	↓	↓	↓	↓	NATO ja EL-i lipuvärv	↓	↓	↓	↓	↓	Lambi-pirni-firma	↓	↓	Vetsu-täht
	On siis?	↓	↓	Tarkus-sõna	↓	↓	↓	↓	NATO liikmesriik	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	Kreeka kiirguse-täht

Ristsõna vastus saata hiljemalt 25. aprilliks 2024 aadressile europa@saaremaavald.ee või kirja teel ümbrikus (võib ka ise kohale tuua) aadressile Lossi 1, Kuressaare 93819 (märksõna „Euroopa ristsõna“). Vastusele lisada oma nimi ja telefoninumber. Õigesti vastanute vahel loosime välja auhindu ning võitja(d) avaldame 9. mai lehes. Kõigi nende vahel, kes saavad õige vastuse vähemalt 6 ristsõna kohta, loosime aasta lõpus välja peauhinna.

KULTUURI- JA SPORDISÜNDMUSED

KAARMA

ASTE RAHVAMAJA

- 28. märtsil kl 12.30 Aste põhi-kooli näitemängude päev.
- 9. aprillil kl 18.30 lasteetendus Andrus Kiviräha ainetel „Kaelkirjak“ Aste rahvamaja näiteringi Teatri Noored esituses.

KIHELKONNA

KIHELKONNA RAHVAMAJA

- 10. aprillil kl 16 Kihelkonna ja Mustjala eakate pidu. Esinevad Moonika Pöld ja akordionikvartett Horn. Rohkem infot: Angela, tel 527 0436.

KÄRLA

KÄRLA RAHVAMAJA

- 3. aprillil kell 17 Kärla muusika-kooli õpilaste kontsert.
- 4. aprillil kell 11 on rahvamaja oodatud Kärla kogukonna pensionärid, et koos mõelda, mida edaspidi ühiselt ette võtta.

LAIMJALA

LAIMJALA RAHVAMAJA

- 7. aprillil kl 11 laste kokkamis-hommik. Täpsem info rahvamaja Facebooki lehel.

LEISI

PÄRSAMA RAHVAMAJA

- 28. märtsil kl 18.30 seltskondlik õhtu. Külaskannitantsuklubi ja pillimees Ain Hannus. Tasuta.

LEISI KOOLI UJULA

- 11. aprillil kl 13 Saare maakonna koolinoorte meistrivõistlused ujumises, 5.–9. klassid.

KARJA RAHVAMAJA

- 14. aprillil kl 11 laste mängu-hommik koos lustaka klouniga.

LÜMANDA

LÜMANDA RAHVAMAJA

- 12. aprillil kl 18 Lääne-Saaremaa rannalapse laulud.

TARITU RAHVAMAJA

- 28. märtsil kl 19 etendus „Kuju“.
- 5. aprillil kl 20 tantsuõhtu „Nali naljaksi“, ansambel Fookus.

MUSTJALA

MUSTJALA RAHVAMAJA

- 10. aprillil kl 16 Mustjala ja Kihelkonna piirkonna eakate pidu Kihelkonna rahvamajas. Esineb akordionkvintett Horn ja laulab Monika Pöld. Mustjalast buss. Oma soovist anna teada Mustjalas Edithile tel 5834 6413.

ORISSAARE

ORISSAARE KULTUURIMAJA

- 28. märtsil kl 18 algklasside näitemänguõhtu.
- 9. aprillil kl 18 tantsuetendus „Rhythmus“.
- 11. aprillil kl 11 Orissaare laste-aia „Laulumaias“ ja kl 19 teatriõhtu „Kleit, mina ja Milling“.

Rohkem infot: www.saare.events

DEMENTSUSEGA INIMESTE LÄHEDASTE TUGIGRUPP

Dementsusega inimeste lähedaste tugigrupi kohtumine toimub 8. aprillil kell 17 Kuressaare Hoolekandes, Tolli 9.

Ootame mäluhäirete või dementsusega inimeste lähedasi toetavasse vestlusringis. Kui vajate nõu, toetust, uusi ideid, siis olete oodatud tugigrupis osalema.

Tugigrupp on konfidentsiaalne. Kohapeal jagame infomaterjale. Tugigruppi juhib Imbi Lamp.

Anna oma osalemise soovist märku: imblik@hot.ee või tel 523 7029. Tugigrupp on tasuta.

TRÜKIARV: 14 150	TEOSTAJA: AS Postimees Grupp	TOIMETAJA: Merike Pitk Tel 452 5022, 521 6653; merike.pitk@saaremaa.ee
VÄLJAANDJA: Saaremaa Vallavalitsus	TRÜKKIJA: AS Kroonpress	saaremaaavald.ee

VALLAVALITSUSE INFOTELEFON: 452 5000.

REKLAAMI TELLIMINE:

515 7326, reklaam@postimeesgrupp.ee

PIHTLA

SANDLA RAHVAMAJA

- 10. aprillil kl 19 Salme vallateatri etendus: N. Richard Nashi „Vihma-meister“, lavastaja Maire Sillavee. Vaheajal teatrikohvik.

PÖIDE

TORNIMÄE RAHVAMAJA

- 2. aprillil kl 19 Vana Baskini teater „Trompetipuu“.

KURESSAARE

KURESSAARE KULTUURIKESKUS

- Saalis käsitööselti Lapimoorid ja Vildivõlurite ühisnäitus, avatud 12. aprillini.

KURESSAARE RAEGALERII

- Mare Liigandi ja Margret Paide (kunstnikunimega Maragrat) näitus „Rabarber“. Maalid ja rõivad. Avatud 28. märtsini.

KURESSAARE TEATER

- 1. aprillil kl 19 Vana Baskini teater „Trompetipuu“.
- 6. aprillil kl 19 vaba lava: „Good luck!“ ukraina keeles, ingliskeelsete subtiitritega.
- 10. aprillil kl 19 Henrik Normanni monoetendus „Kleit, mina ja Milling“.
- 12. aprillil kl 19 uuslavastus „Üksildane lääts“.
- 13. aprillil kl 12 lasteetendus „Pluto“.

LAURENTIUSE KIRIK

- 29. märtsil kl 18 väike nädala kontsert. Ain Anger ja VHK keelpilliorkester, dirigent Rasmus Puur.

KURESSAARE SPORDIKESKUS

- 1. aprillil kl 16 Saare maakonna gümnaasiumite korvpalli MV.
- 13. aprillil kl 10 Saare maakonna MV tavamales, kl 10.45 Saare maakonna MV meeste korvpallis.
- 14. aprillil kl 10 Saare maakonna MV tavamales, kl 10 Saare maakonna MV meeste korvpallis.

ASA SPA HOTELL

- 28. märtsil kl 17.30 Coop Saaremaa malering algajatele ja edasijõudnutele.

KURESSAARE JALGPALLISTAADION

- 29. märtsil kl 14.30 Premium liiga FC Kuressaare – JK Tallinna Kalev; kl 17.6. Suure reede minijalgpalliturniir.

KURESSAARE NOORUSE KOOLI UJULA

- 14. aprillil kl 11 ujumisvõistluse Nooruse Stardid III etapp.

VIIRISTI MOTOPARK

- 30. märtsil kl 9 Saaremaa motokross 2024 – täiskasvanud.

TUMALA KROSSIRADA

- 31. märtsil kl 9 Saaremaa motokross 2024 – lapsed.

Öpilasmalev tuleb taas

Head tööandjad ja ettevõtjad, Saaremaa Öpilasmalev tuleb taas ning otsime noortele tööandjaid. Kui planeerite selle aasta suvehooaega ning teil on soov ja võimalus anda panus noorte tööharjumuste kujundamisse, siis on just nüüd õige aeg endast märku anda. Näiteks Saaremaa Haldus on meie malevas juba mitu aastat tööandjana osalenud. Noored on teinud heakorratõid: korrastanud kalmistuid, värvinud lossi pargi aeda ning eelmisel aastal korrastati Suuresilla roheala.

„Tänu malevlastele on uue värvi saanud Kuressaare lossipargi aiad, kokku on riisunud mitu tonni heina ja värskendatud pargi arvutuid ruutmeetreid. Kudjape kalmistu on saanud servatud teed ja puhastatud sepisaiad. Noored tahavad tööd teha,“ ütles haldusjuht Marju Saar. Kui tunned, et saaksid noortele pakkuda esimest töökogemust, siis kirjuta som.noortejaam@gmail.com.

Saaremaa Öpilasmaleva meeskond

JÜRIBU KURESSAARE PÄEVAKESKUSES

1. aprillil kell 12–14 abistamine kommunikatsiooniseadmete (telefon, tahvelarvuti, sülearvuti) kasutamisel (pensionäride tuba).
  2. aprillil kell 13 Kuressaare Hoolekande juhataja Ene Vahteri ümarlaud.
  3. aprillil kell 18 Tupperware toodete esitus.
  8. aprillil kell 15 mälu mäng Helmut Säase juhtimisel.
  9. aprillil kell 13 väiketegevuste tervisetoodete esitus.
  10. aprillil kell 13.30 Elja Parbuse lauluüritus „Rõõmsad laulud“.
  11. aprillil kell 13 lähisuhtevägivala infopäev.
  12. aprillil kell 11 sasku Helmut Säase eestvedamisel.
  15. aprillil kell 15 näituse avamine. Triinu Lillepää on korraldanud põlvkondadevahelise koostöö ühisprojekti, kus osalesid päevakeskuse kunstiringide eakad ja kunstikooli noored.
  22. aprillil kell 15 mälu mäng Helmut Säase juhtimisel.
  25. aprillil kell 13.30 Elja Parbuse vestlusring teemal „Lõbusaid lugusid elust enesest“.
  26. aprillil kell 11 sasku Helmut Säase eestvedamisel.
  27. aprillil kell 11.30 infopäev, kus osteopaatiat tutvustab Heiko Liiv.
- Terve aprillikuu on veel võimalus näha imelist maalinäitust, mille on välja pannud Elje Laht.

SAAREMAA VÄRBAMISPÄEV

Värbamispaev toimub

- 3. aprillil kl 12–14 Thule kajas (Kuressaare, Uus tn 20).

Värbamispaevale on ainulaadne võimalus vahetult suhelda tööandjatega ja kandideerida sobivatele töökohtadele.

- Inspiraatsiooni ja motivatsiooni täis kohtumised.
- Tööandjatega silmast silma vestlused.
- Tööpakkumised, hooajatoed.
- Kohapealne tööle kandideerimise võimalus.

Küsimuste korral võta ühendust tel 452 1880, lisainfo www.tootukassa.ee.

Osalemine kõigile tasuta.

Kristjan Randalu uue albumi „Poedi armastus“ esitluskontsert

11.04 kell 19
Kuressaare kultuurikeskuses

Kuressaare

ASA

Piletid 18€ (täispilet) / 15€ (pensionär) / 10€ (õpilane)

piletilevi ja Kuressaare kultuurikeskuse kassas

SAAREMAA VALLAVALITSUS ON VÄLJA KUULUTANUD AVALIKUD KONKURSID

- Lastekaitse spetsialist (tähtaeg 28.03)
- Sotsiaaltöö peaspetsialist (tähtaeg 28.03)

Kandideerimisavaldus esitada Saaremaa vallavalitsusele aadressil konkurss@saaremaaavald.ee või Lossi 1, 93819 Kuressaare linn.

SAMUTI ON VÄLJA KUULUTATUD AVALIKUD KONKURSID

- Klassi-, vene keele õpetaja Salme põhikoolis (tähtaeg 28.03)
- Kuressaare Tuulte Roosi lasteaija direktor (tähtaeg 01.04)
- Valjala lasteaija direktor (tähtaeg 01.04)
- Juhatause esimees ASis Kuressaare Veevärk (tähtaeg 07.04)
- Klassiõpetaja, õppenõustaja Kärla põhikoolis (tähtaeg 07.04)
- Arendusjuht, sekretär-juhiabi Kuressaare Hariduse koolis (tähtaeg 15.04)
- Arvuti-, eesti keele ja kirjanduse, inglise keele, loodusõpetuse ja keemia, matemaatika-, klassiõpetaja Kuressaare Hariduse koolis (tähtaeg 15.04)
- Eesti keele ja kirjanduse õpetaja Kuressaare Nooruse koolis (tähtaeg 30.04)

• Füüsika-, kunstõpetuse, liikumisõpetuse õpetaja, haridustehnoloog Kuressaare Vanalinna koolis (tähtaeg 01.05)

- Eripedagoog, logopeed, psühholoog Saaremaa toetava hariduse keskkuses

Kandideerimise täpsete tingimuste ning ametijuhenditega saab tutvuda veebilehel www.saaremaaavald.ee/tule-toole.

MARUTAUDIVASTANE VAKTSINEERIMINE

Koeri ja kasse saab marutaudi vastu vaksineerida (marutaudi- ja kompleksvaksineering) ning kiibistada laupäeval, 6. aprillil Lümända piirkonnas: kl 9.30 Koki lauda juures, kl 9.50 Koimla bussipeatuses, kl 10.20 Lepiku bussipeatuses, kl 10.35 Riksu postkastide juures, kl 10.50 Kotlandi bussipeatuses, kl 11.20 Kipi bussipeatuses, kl 11.55 Pilguse bussipeatuses, kl 12.10 Metsapere bussipeatuses, kl 12.20 Karala bussipeatuses, kl 13 Atla bussipeatuses, kl 13.20 Lümända-Kulli bussipeatuses (tuuliku juures), kl 13.35 Mõisaküla bussipeatuses, kl 13.55 Lümända kaupluse juures, kl 14.20 Oedri külas, kl 15 Viidu bussipeatuses.

Marutaudi vastu vaksineerimine on tasuta, transpordi eest tuleb tasuda neli eurot.

Mikrokiibi paigaldamine maksab 20 eurot (sisaldab kiibi hinda). Võimalus vaksineerida koeri ja kasse kompleksvaksineeringu (20 eurot). Koduvisiidi soovijail enne helistada (visiiditasu 25 eurot, lisandub transpordi maksumus). Müügil lemmikloomade parasiidivastased ravimid.

Info tel 5621 7760, volitatud veterinaararst Gaili Tiitma.

VALLAVARA VÕÕRANDAMINE

Saaremaa vallavalitsus korraldab kinnistu võõrandamiseks elektroonilise enampakkumise Osta portaalis (www.osta.ee) lõpuga 7. mail 2024 kell 12.

Enampakkumisel on Kruusaagu kinnistu Karala külas (registrios nr 3967234, katastritunnus 44001:002:0492, pindala 3,65 ha, mäetööstusmaa). Kinnistu on hoonestamata ja metsastunud, kunagi kasutusel olnud kruusavõtukoht. Alghind 13 100 eurot.

Pakkumise võitjaga sõlmitakse kinnistu ostu-müügileping.

Lisainfo: www.saaremaaavald.ee/muugipakkumised; kinnisvareteenistuse juhataja Raivo Kahm (raivo.kahm@saaremaaavald.ee, tel 522 8547).

MAMMOGRAAFIBUSS SAARE MAAKONNAS

Mammograafiabus tuleb aprillis jälle Saare maakonda, et teha rinnavähi sõeluuringuid. Buss peatub: 8.–12.04 Kuressaares (Maxima parklas, Tallinna 64); 15.04 Kihelkonnal (rahvamaja parklas, Lümända mnt 1); 16.04 Kärlal (rahvamaja parklas, Jõe 2); 17.04 Valjalas (Coopi parklas, Posti 27); 18.–19.04 Leisis (Coopi poe ees, Mustjala mnt 5). Uuringule saate minna, kui kuulute 2024. aastal sõeluuringu siht-rühma või kui teil on arsti saatekirja. 2024. aastal kuuluvad rinnavähi sõeluuringu siht-rühma ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised, kes on sündinud aastal 1950, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974.

Mammograafiat tehakse alates 30. eluaastast rinnakaebustega naistele arsti saatekirja alusel ja alates 50. eluaastast profülaktiliselt iga kahe aasta tagant.

Oluline on enne mammograafiabussi aeg broneerida, seda saab teha Viljandi haigla telefonil 600 3155 tööpäevadel kell 8–16.

Broneeri aeg juba varakult! Hooli oma tervisest!

KURESSAARE RAHVAÜLIKOOI kutsub koolitustele

01.04	Reisijutud: Kolm korda Kalifornias (Rahvaülikoolis)	Villu Vatsfeld	5€
08.04	Tervisejutud: Kuidas oma tervist toetada? (Arensburgi seminariruumis)	Dr Edward Laane	tasuta

Koolitused algavad kell 18.00

Kontakt: Krista Hallik, 52 69 690 www.ktg.edu.ee/rahvaulikool

- HOONETE PROJEKTEERIMINE
- MÕÖDISTUSJONISED
- HOONETE EHITUSTEHNILISED AUDITID
- HOONETELE KASUTUSLUBADE TAOTLEMINE
- ÕHKSOOJUSPUMPADE SEADUSTAMINE

Tel +372 504 1893 vav.ehitusprojekt@gmail.com

◆ **SOODSAIMA HINNAGA
PRÜGI VASTUVÖTT**
Saaremaal

◆ **VANAMETALLI**
kokkuost

◆ **TASUTA
VANARAUATAKSO**

◆ **LAMMUTUS**tööd

WWW.VANAMETALL.EE ☎ +372 5566 9921

Kiire Internet ja televisioon!

Vali TEETORMAJA!

Nüüd ka Lahekülas!

- Interneti kiirus kuni 200 Mbit/s
- Üle 40 kanali, ka mitmed HD kanalid
- Ei lisandu täiendavaid rente ja tasusid

Soodushind 8€ kuus*.

(soodushind kehtib uuele kliendile 3 kuud*)

Helista kohe 45 20200 või 509 7415 !

Teetormaja

Kiire Internet ja televisioon!

TEETORMAJA OÜ, Rohu 6A

Telefon: 45 20200, e-mail: info@tt.ee

Mobiil: 509 7415

Facebook: Teetormaja

1,9% fikseeritud intress
Scala, Kamiq ja Superb laoautodele

S K O D A

Superb
34 490 €
Kuumakse 342 €

Scala
22 600 €
Kuumakse 224 €

Kamiq
24 000 €
Kuumakse 238 €

Pakkumine kehtib valitud Scala, Kamiq ja Superb laoautodele
Škoda ametlike edasimüüjate juures kuni 31.05.2024.

WarmaAuto
Škoda esindus Kuressaares

Tallinna 82a
Kuressaare
+372 453 0120

Krediidi kulukuse määr on 2,31%, vara hind 22 600 € km³ ga., sissemaks 15%, periood 5a, jääk 30%, lepingutasu 200 €, intress 1.9% aastas. Krediidi kogukulu on 17 054,51 €. Teenuse pakkuja on Swedbank Liising AS. Tutvuge teenuse tingimustega www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteerige pangatöötajaga. Antud pakkumised on indikatiivsed ja võivad erineda lõplikest liisingutingimustest.

Tutvu laoautodega:

